

DE KRUISVLAG IN TOP

ZENDINGSVERTTELBOEK
VOOR SCHOOL EN HUIS

UITGAVE VAN
FA H. H. KOK BZ
Z W O L L E

VAN BRITSCHE-INDISCHE KINDEREN IN SURINAME.

INLEIDING.

De schrijver, de heer Legène, laat zijn verhaal voorafgaan door een inleiding, waarin hij in 't kort een overzicht geeft van den omvangrijken zendingsarbeid der Broedergemeente in onze Kolonie Suriname.

Wij achten deze inleiding voor oudere leerlingen zeer gewenscht. Een uitgebreid werk over dezen Zendingsarbeid is: „Ons Suriname”, door H. Weiss.

Uit den aard der zaak vereischt deze vertelling eenige zij 't oppervlakkige kennis van het Hindoeïsme. Men zie ook de aantekeningen.

IETS OVER DE BR. INDIËRS IN SURINAME EN HET WERK DER BROEDERGEMEENTE ONDER HEN.

Suriname is een mooi en vruchtbaar land met de grootste mogelijkheden, maar er zijn te weinig menschen om het land in kultuur te brengen, waardoor het grootste gedeelte van den anders zoo rijken bodem, met oerbosch bedekt, ongebruikt blijft liggen. Hierdoor wordt het klimaat op vele plaatsen ongezond en in sommige streken zelfs doodelijk voor blanke menschen, door de malaria. Zie aant. bij „Naar het Boschland”, pag. 287.

De oorspronkelijke bewoners van het land zijn de *Indianen*. Maar van hen zijn er nu maar ca. 2000 over, die in de bosschen teruggetrokken leven en haast niets voor de Kolonie beteekenen. De hooldbevolking vormen de *Creolen*, afstammelingen van de vroegere slaven, die uit Afrika werden ingevoerd, maar vóór ongeveer 60 jaren vrij werden. Ver in het binnenland op bijna ontoegankelijke plaatsen vinden wij de *Boschnegers*, nakomelingen van weggeloopte slaven, die een volk apart zijn en geheel buiten de beschaving leven.

Na de slavenbevrijding verlieten de negers de plantages, en de meeste ondernemingen moesten ophouden. Na korten tijd waren tal van ondernemingen niet meer te vinden. De huizen vergingen en zakten in elkaar, en het oerbosch verborg de resten

van vroegeren rijkdom, maar ook van bloedig onrecht en ontzettende weedheid.

Om het land weer eenigszins in kultuur te brengen, begon het gouvernement spoedig naar andere werkkrachten en kolonisten uit te zien. Eerst werden daarvoor *Chineezen* ingevoerd, maar die beantwoordden niet aan de verwachtingen. Zij waren niet voor den landbouw in Suriname geschikt. Toen begon men Britsch-Indische koelies in te voeren. Dezen bleken een groote aanwinst voor de kolonie te zijn, daar ze én als plantage-arbeiders én als kolonisten best te gebruiken waren. Gedurende ongeveer 40 jaren heeft daarom ook geregeld immigratie van deze menschen plaats gehad, totdat in 1918 de Britsch-Indische regeering verdere emigratie van kontraktliefden uit het moederland verbood. Er zijn nu ongeveer 35000 Britsch-Indische kolonisten in Suriname. Zij vormen circa $\frac{1}{4}$ der bevolking.

Reeds vóór dien tijd was men echter begonnen ook uit *Java* werkkrachten voor de kolonie te halen. Waren deze over het algemeen als kolonisten minder geschikt, als plantage-arbeiders beantwoordden ze uitstekend aan de verwachting. De invoer van deze menschen gaat dan ook steeds voort, en op het oogenblik bevinden zich ongeveer 20000 Javanen in Suriname.

Het is dus een zeer bonte en interessante bevolking, die men daar aantreft. En de Broedergemeente heeft haar zendingswerk onder al de verschillende rassen en in de verschillende talen. Haar gemeente telt op het oogenblik ongeveer 28000 zielen, waarvan de meesten Creolen zijn. Het werk onder dezen noemt men „De oude Zending”, en het werk onder de boschnegers en de immigranten „De nieuwe Zending”. Zij heeft er vele scholen, opleidings- en opvoedingsgestichten, kinderhuizen voor de kinderen van verschillende rassen, en tal van kerken en Zendingsposten over het geheele land.

In het jaar 1914 kwamen zendeling Legène en zijn vrouw naar Suriname om onder de Britsch-Indische immigranten te gaan werken.

Het was hun gauw duidelijk, dat de Britsch-Indische jeugd in Suriname zeer verwaarloosd werd. De meeste kinderen gaan nooit op school. De leerplicht bestaat daar wel net zoo goed als in Holland, maar daar storen de Britsch-Indiërs zich niet aan. „Elkeen is baas in zijn eigen huis,” zeggen ze. Slechts heel weinig meisjes bezoeken een school. De Hindoes beweren, dat het geen zin heeft voor een meisje om iets te leeren. Als ze maar eten koken en huishouden kan, is het

genoeg. De meisjes hebben trouwens geen tijd om naar school te gaan, daar ze de huishoudelijke bezigheden geleerd moeten hebben, voordat ze ongeveer 7 jaar oud zijn. Ze trouwen namelijk heel vroeg. Ze denken, dat de vrouw geen ziel heeft, en dat ze die eerst krijgt, als ze trouwt. En als ze tot sterven komt, zonder getrouwd te zijn en zonder moeder van zonen te zijn geworden, dan wordt ze volgens hun geloof een booze geest, die door alle eeuwicheden heen overal rondzwerft om menschen te verschrikken en ongeukkig te maken.

Dat is ook een reden, waarom Hindoe-ouders veel liever zonen dan dochters hebben. Maar ook om andere redenen geven ze de voorkeur aan zonen. Als een zoon trouwt, krijgen de ouders een werkkraft meer in huis: de schoondochter. Een dochter daarentegen is slechts „een geschenk aan je buurman,” zeggen ze. Want als ze klein is, heb je moeite en zorgen met haar, en zoodra ze in staat is een beetje nuttig te zijn, moet ze trouwen, en gaat dus voor iemand anders werken.

Als het een mooi meisje is, kan de betaling voor haar wel meevallen, zoodat de ouders de onkosten, die ze voor haar hebben gehad, weer terug krijgen. Maar aan den anderen kant: is ze leelijk, dan kan het best gebeuren, dat de vader nog geld toe moet geven, als hij haar wil laten trouwen. Want zonder een goede betaling neemt geen Hindoe een leelijke vrouw.

Over het algemeen houden de Hindoes veel van hun kinderen. En wat vaak ons wreedheid lijkt, is slechts een uitvloeisel van hun godsdienst en hun geloof. De jongens doen precies wat ze willen. Als ze niet naar school willen gaan, krijgt niemand ze er heen. Al zou de vader ze dwingen om te gaan, de bosschen zijn zoo groot, en daar vindt niemand ze. Dat weet de rechter ook, en daarom krijgt de vader maar een kwartje boete eens in het jaar, omdat hij zijn jongens niet naar school heeft gestuurd.

De Britsch-Indische jeugd, die in Suriname opgroeit, werd ook op godsdienstig gebied zeer verwaarloosd. Zij stond op het punt, zedelijk en godsdienstig te gronde te gaan. Met het Christendom kwam ze zeer weinig in aanraking. De verschillende rassen houden zich namelijk, zoo ver het mogelijk is, van elkaar gescheiden. De godsdienst, dien hun ouders uit

Indië hadden mee gebracht, kon in Suriname niet recht uitgeoefend worden. In Suriname hebben ze de prachtige tempels van hun vaderland niet, daar zijn geen „heilige rivieren”, waarin de menschen kunnen baden en vergeving van hun zonden krijgen. Daar zijn geen „heilige plaatsen”, waarheen ze pelgrimstochten kunnen ondernemen om alle mogelijke goden te aanbidden. Daar mogen geen „heilige mannen” in meditatie zitten, totdat ze verhongeren of krankzinnig worden. In Suriname is het een spreekwoord geworden: „Pahle âtmâ te Paramâtnâ,” eerst de buik, dan God. De Hindoes zijn zeer materialistisch geworden en jagen naar geld, geld. Koning alcohol viert hoogtij onder ze. Zeden bestaan haast niet meer. Het huwelijk, dat in Indië zoo hoog gehouden wordt, is daar een spel geworden. Er wordt zelfs handel in meisjes gedreven. De vader verkoopt zijn dochter aan een man, en wanneer hij het geld niet op den bepaalden tijd krijgt, neemt hij haar weer weg en verkoopt haar aan iemand anders.

Zending Legéne en zijn vrouw zagen heel spoedig, dat zij hier een groote taak te verrichten hadden, en dat het hun plicht was, iets voor de ongelukkige, kleine Britsch-Indische kinderen te doen.

En de Heere zelf riep hen daartoe op een bijzondere wijze. Toen de zending eens op een smal pad in het bosch liep om de Hindoes in een van hun dorpen op te zoeken, kwam plotseling een klein meisje uit het bosch te voorschijn, wierp zich voor zijn voeten neer en riep met bevende stem, terwijl zij met haar angstige oogen hem aankeek: „He Sahib, mujhe batshaiye, mujhe batshaiye,” wat beteekent: „O, mijnheer, red mij, red mij toch.” Zij wou hem niet weer loslaten, kroop heelemaal tusschen zijn beenen, terwijl zij telkens smeekte: „O, red mij toch.”

Zij was een van de ongelukkige meisjes, die al op heel jeugdigen leeftijd als een stuk vee worden verkocht. Haar vader had schulden aan een anderen man gehad, 20 gulden, die hij niet kon betalen, en in plaats van het geld, had hij toen zijn dochter gegeven. Maar de vreemde man, die haar gekocht had, had haar vreeselijk mishandeld, zoodat zij het ten slotte niet meer uit kon houden. Zij liep weg en schuilde in het groote, wilde, oneindige bosch van Suriname. En daar

had ze nu gezeten, hoe lang, dat weet ik niet, in grooten angst en nood. Ze was niet bij de kaboutertjes geweest, want die zijn daar niet, en de Hindoe-kindertjes weten daar ook niets van. Zij kennen alleen de booze geesten, waar het bosch vol van is, en die des nachts bij duizenden er uit komen, rondom de huizen sluipen en er zelfs in gaan, zoodat de menschen moeten vluchten. Hoe dikwijls had ze het ook gehoord in haars vaders huis, dat de booze geesten steenen tegen het huis gooiden en als wilde beesten daarbuiten schreeuwden, En vaak had ze ze ook gezien, wanneer ze door de spleten in het huis naar binnen kwamen kruipen, zoodat zij van angst geen geluid uit haar keel kon krijgen.

En behalve deze booze geesten waren er ook tijgers, poema's en vele andere wilde beesten daar in het oerwoud, en er waren slangen zoo groot, dat ze wel zulk een klein meisje als zij in eens verslinden konden. Neen, het was niet voor haar plezier, dat zij naar het bosch was geloopt, ook niet, omdat zij ondeugend was en niet wou werken. Maar zij kon de mishandelingen heusch niet meer uitbouden. Nog liever bij de wilde beesten in het bosch dan bij zulk een man blijven!

En wie weet — het gebed, dat ze tot den afgod sprak, voordat ze wegliep, de tranen, die ze op den kouden steen vergoot, terwijl zij voor hem op één been stond met de armen uitgestrekt en zich felkens en telkens met haar voorhoofd tegen zijn steenen voeten boog en om hulp en redding smeekte — wie weet, of dat gebed niet naar den hemel omhoog is gestegen tot den grooten Kindervriend, die alles ziet en hoort en iedereen kent, en of Hij niet een van zijn engelen gestuurd heeft om dit kleine heidenkind, dat in zoo grooten nood was, te bewaren? En toen zond Hij den zendeling langs denzelfden weg om haar te redden.

En met die kleine, hevende, ongelukkige ziel aan zijn voeten was het hem, alsof hij een verschrikkelijken kreet uit de heidenwereld hoorde; alsof duizenden kleine menschen kinderen smeekten en baden: „Kom ons te hulp in onzen bitteren nood.”

Vriendelijk heeft hij de kleine mee naar huis genomen. Mevrouw Legène werd een echte moeder voor haar. Zij en

haar man waren het er dadelijk over eens, dat zij dit kind altijd bij zich moesten houden, ja, ze wilden trachten om voor nog veel meer andere, ongelukkige kinderen te zorgen.

Maar dat was een moeilijk ding, want kinderen kosten veel geld, dus véél kinderen kosten héél veel. Denk eens aan: Ze zouden een groot stuk land moeten koopen om er huizen op te bouwen en een school; en er zou een groote tuin moeten worden aangelegd om levensmiddelen op te verbouwen. Er zou geld moeten zijn en voedsel en kleeven. En alles was zoo duur, want 't was juist in 't begin van den grooten wereldoorlog. De zendingskas was zoo goed als leeg. De zendelingen op Suriname wisten toch al niet, waar zij het geld vandaan zouden halen, dat er gedurig noodig was, en hoe zou het dan mogelijk zijn er nog een kinderkuis bij te onderhouden?

Maar zendeling Legène en de andere zendelingen gevoelden, dat de Heer zei: Doet het — en daarom *moesten* zij het doen. En ziet, hoe wonderbaar de Heer geholpen heeft.

Mijnheer Legène stuurde brieven om hulp naar verschillende landen en er kwam zooveel geld, dat het wel leek, alsof er geen oorlog was. Reeds in 1916 kon er begonnen worden met den bouw van een flink zendingshuis in Alkmaar aan de Commewyne. Alkmaar was een verlaten suikerplantage, waar nu vele Hindoes als vrije landbouwers leven. Bovendien wonen verderop langs de oevers der Commewyne nog duizenden Hindoes als arbeiders. 't Zendingshuis kwam dus midden onder de Britsch-Indiërs te staan.

In het begin van 1917 konden mijnheer en mevrouw Legène het ruime gebouw betrekken en zij deden het met het gebed in het hart, dat het Hollandsche spreekwoord ook hier in vervulling zou gaan: Van Alkmaar begint de victorie!

Den eersten Juli 1917 hadden zij reeds eenige Britsch-Indische kinderen bij zich. 't Waren de eersten en dit aantal nam gedurig toe. Maar toen in het jaar 1918 de Spaansche griep kwam en zoo veel van de slecht gevoede immigranten wegmaaide, was het huis heel gauw met kleine en groote weezen gevuld. Nu was het Kinderhuis al te klein en moest er noodzakelijk voor een grooter gezorgd worden.

Gelukkig kwamen ook hiervoor de gaven van alle kanten binnen en kon men in 1920 het nieuwe huis gaan bouwen, waarin plaats was voor wel 50 kinderen. Het heette *Sukh-Dhâm*, wat op z'n Hollandsch beteekent: Plaats van vreugde en geluk. En nu, in 1925, is ook dit huis al weer overvol.

Sommige van die kinderen waren nog heel klein, toen ze werden opgenomen, ze konden nog niet eens praten en loopen. Eigenlijk was dat het gemakkelijkst voor den zendeling en zijn vrouw, want al kost het o, zooveel tijd al die babies na te loopen, ze waren toch heel wat beter te regeeren, dan die groote jongens, die vaak al den slechten weg op waren gegaan en dikwijls hadden gelogen en gestolen. Daar hadden ze soms heel wat mee te stellen. Daar is veel liefde en geduld voor noodig.

Van een dier kinderen, een armen jongen, gaan we nu de geschiedenis eens vertellen. Als je het verhaal van Bispath hebt gehoord, zal je misschien God wel van harte danken, dat je ouders het Evangelie kennen en zal je Hem smeeken, of Hij de kinderen op Sukh-Dhâm in Suriname zegenen wil.

HOE DE ARME BISPATh IN ALKMAAR KWAM.

Bispath woonde met zijn ouders en zijn ouderen broer in een kleine palmhut op een van de vestigingsplaatsen voor Britsch-Indiërs in Suriname. De hut lag geheel verborgen tusschen cacao- en koffiebomen. Een smal pad voerde er heen. Als het regende was het paadje zoo zacht, dat de bodem wel op pap leek, en je zakte er diep in. Des avonds kon je er niet loopen; je zou dan over de boomwortels vallen, uitglijden of misschien op een slang trappen. In de hut was het ook niet aangenaam. De regen droop door het dak heen, en de familie moest van den eenen hoek naar den anderen kruipen om een droog plaatsje te vinden, waar ze konden slapen. Ze stikten haast in den dikken rook van hun eigen vuur en dat van de bureu. Maar zonder dezen rook zouden ze heelmaal geen rust vinden vanwege al de muskieten en andere insecten, die de lucht daar vullen en de menschen plagen.

Het was altijd tobben geweest voor de familie. Veel plezier hadden ze nooit van het leven gehad. De cacao bracht te

weinig op om van te leven. Werk was er haast nergens te krijgen op de ondernemingen, waar men in dezen tijd blij was, zijn eigen vast werkvolk te kunnen uitbetalen. En er was veel ziekte in huis. De moeder sukkelde lang, en ook de vader was zwak. Het is een groote vergissing, wanneer men denkt, dat de natuurmenschen haast altijd gezond zijn. Het tegenovergestelde is waar. Het tropische klimaat is zoo afmattend, dat de energie en de wilskracht geheel verslapt worden, en de menschen al gauw tevreden zijn, als hun honger voor het oogenblik maar gestild is. Werken om vooruit te komen, daar komen ze meestal niet toe. Ze zijn bijna altijd ondervoed, zoodat ze geen weerstandsvermogen hebben. Buitendien hebben ze haast nooit eenigen voorraad in huis, zoodat ze eenvoudig honger lijden, als er ziekte komt. En ziek ¹⁾ worden ze heel vaak. Wormen kruipen door hun huid in hun inwendige organen en drinken al hun bloed. Er zijn menschen, die met vele duizenden zulke wormpjes rondloopen, zoolang tot ze niet meer kunnen, maar stij gaan liggen en sterven. Ook lijden ze zeer aan dikke beenen, die bij velen ten slotte op olifantspooten gaan lijken en ontzettende pijn veroorzaken. Ze lijden aan koorts, reumatiek en alle soorten van huid-, nier- en longziekten.

Nu was de vader van Bispeth, naar het scheen, heel erg ziek. Door gebrek aan voedsel hadden ze in den laatsten tijd ook maar heel weinig aan den afgod en aan de geesten der voorvaderen geofferd. En dat wreken die altijd geducht. Hij had zware koorts en ijde. Bispeth zat daar in doodelijken angst bij en keek naar hem. Het leek, alsof al de booze geesten in hun huis waren gekomen om hun vader te plagen, die van angst schreeuwde en hen smeekte, al die akelige gestalten van zijn bed weg te jagen. Maar zij waagden het niet zich te verroeren. Bispeth was wel niet groot, misschien ongeveer 10 jaar oud, maar als zijn moeder en zijn broer aan den afgod offerden en voor den zieken vader baden, sprak ook hij een gebedje en beloofde den afgod, veel lekker eten voor hem te zullen koken en elken dag mooie bloemen om zijn hals

1) De mijnwormziekte.

te zullen hangen, als hij zijn vader beter wou maken. Maar zijn vader werd toch niet beter. Het lichaam gloeide van koorts, en het was verschrikkelijk om te zien, hoe de arme man van de „booze geesten” werd gekweld. De priester meende, dat hij of zijn vrouw in dit of in een vroeger leven een heel groote zonde hadden begaan, en dat de goden daarom zoo boos waren. Zij moesten nu probeeren een geit aan hen te offeren. Daar houden ze erg veel van en ze zouden dan misschien weer gunstig gestemd worden. Hun eenige geit werd geofferd, maar de vader bleef ziek. Toen werd ook een varken geofferd voor het geval, dat de ziekte van den duivel afkomstig zou zijn; maar ook dat hielp niets. De moeder lag uren in tranen vóór den stommen afgod, stond op één been voor hem, kuste hem en deed alles, wat ze geleerd had te doen in zulke gevallen. Maar alles tevergeefs. De vader stierf.

Toen kwamen de buurvrouwen om een klaaglied te zingen. Het was akelig om te zien en te hooren. Wild zagen ze er uit met haar lang, loshangend, koolzwart haar en de wild-gloeiende oogen, en ontzettend melankoliek, droevig-hopeloos klonk haar lied, terwijl ze heen en weer wiegelden en aan haar kleeren en haar trokken.

Nu was ook dat voorbij. Daar zat de moeder met eenige burens in den dikken rook buiten de hut en ze vertelden elkaar afgrijselijke verhalen uit de goden- en geestenwereld, zoodat de kleine Bispath ervan huiverde. Den volgenden dag zou de vader begraven worden. Een van de burens was reeds een kist gaan bestellen. En dan was er nóg iets heel gewichtigs te doen. Ze zouden immers graag willen weten, wat er van de ziel van den vader geworden was. Daarvoor strooiden ze asch op den grond in en rondom het huis. In den nacht zou de ziel ontvluichten; en dan sporen nalaten in de asch, zoodat men op die wijze te weten kon komen, in welke gestalte de ziel herboren en het nieuwe leven weer ingegaan was. Den geheelen nacht zat de familie in groote spanning stil in een hoek van het huis. En den volgenden ochtend gingen ze onder leiding van den priester de asch onderzoeken. En ziet, het was heel duidelijk te onderscheiden, dat een

hond in de richting van het huis af weggevoerd was. De vader was dus een hond geworden. Dit was een groote troost voor de familie, want een hond is het ergste niet, over het algemeen hebben de honden het beter dan de menschen, behoeven niet te werken en vinden gemakkelijk een stukje brood. En voortaan werd elken dag een bord met eten neergezet voor de honden, voordat ze zelf iets te eten hadden gehad. En elke hond, die bij de hut kwam, vond een hartelijke ontvangst. Het kon immers de vader zijn, en het is veel gewichtiger, voor de dooden goed te zorgen dan voor de levenden. Want de dooden kunnen je meer kwaad doen. De Hindoes hebben een spreekwoord, dat zegt: „Jiata pita se dangama danga, mare pita pahuntshawa Ganga — Jiata pita ki poetshi na baat, mare pita ko daal aur bhaat.” Dat beteekent, dat het er voor hen niet zoo zeer op aankomt, al leven ze in strijd en ruzie met hun levenden vader, als ze maar den dooden vader naar de Ganges brengen, of al vragen ze nooit naar den levenden vader, als ze maar voor zijn ziel zorgen, wanneer hij dood is. Dat is een vreeselijke moraal. Maar hun geheele godsdienst is vrees voor de goden en vrees voor de geesten en dan: „mensch, help jezelf en tracht je er zoo goed mogelijk door heen te slaan.”

Nu begon een heel harde strijd voor de zwakke moeder en haar twee jongens. Zij kon niet meer doen dan eten koken. Bispah en zijn oudere broer probeerden wel wat te planten, maar het gaf niet veel. Dikwijls had de moeder heelemaal niets om te koken. Het duurde dan ook niet lang, of de arme vrouw was zoo ziek en zwak, dat ze niet meer op kon staan, al was er weer een beetje eten om klaar te maken. Zij was zoo uitgedroogd als een stuk hout, dat jarenlang in de zon heeft gelegen. Misschien was ze maar 30 jaar oud, maar zij leek wel 60. Haar tong was wit als melk, en al bare leden opgezet. Nu en dan kroop ze in elkaar van snijdende pijn in haar ingewanden, maar anders lag ze stil met gesloten oogen in een hoek van de hut op een zak en in lompen gehuld. De jongens hadden geen geld om een dokter te halen. Zij hadden ook geen geit meer om aan de goden te offeren. En trouwens — zou het helpen? Want „jo hoga, so hoga,” wat

komt, dat komt, alles staat toch bij de goden geschreven, en niemand kan aan zijn lot ontvluchten, — dat was de troost, dien de buren aan de jongens gaven. En zoo kwam dan ook spoedig de dag, dat hun moeder de oogen niet meer opendeed. Zij was heengegaan om hun vader te volgen en hem verder te dienen in een andere gestalte.

De twee jongens waren nu weezen. De groote broer was hard en wreed tegen Bispath. Hij gaf hem geen eten en zei, dat hij maar voor zich zelf moest zorgen. Toen verliet Bispath de hut van zijn ouders en ging uit om in de wereld zijn brood te zoeken. Maar dat was niet gemakkelijk, want hij was een zwak ventje, en niemand wou hem eten geven voor het beetje werk, dat hij verrichten kon. Zoo trok hij bedelend van huis tot huis, van plaats tot plaats. Sommige dagen had hij wel genoeg om van te leven, maar er waren ook tijden, dat hij niets, heelemaal niets dan booze woorden kreeg en met een heel leege maag onder een struik moest gaan slapen. Dikwijls kon hij niet slapen, maar lag lang, lang wakker en luisterde naar al de vreemde geluiden in het bosch en rilde van angst en kou. Een enkelen keer zag hij ook zijn vader, die immers nu een hond was, vlak langs zich komen. Maar hij kon hem niets geven, want hij had zelf niets.

Hoe langen tijd hij op deze wijze doorgebracht had, zwerwend van plaats tot plaats, van dorp tot dorp, dat weten wij niet, misschien wel eenige jaren. Hij werd hoe langer hoe zwakker. Als hij van zijn koude leger opstond, waren zijn ledematen heel stijf en de knieën deden hem vreeselijke pijn, als hij liep. Dikwijls kon hij met den besten wil niet opstaan, maar moest blijven liggen wachten op een beetje eten of op den dood. Daarbij had hij telkens ontzettende pijn in zijn ingewanden, alsof zijne darmen met een scherp voorwerp doorboord werden. Hij had geen spiegel en kon zijn gezicht daarom niet zien, anders zou hij van zich zelf geschrokken zijn, zoo vreeselijk slecht zag hij er uit.

Toen hij eens een beetje bijkwam, besloot hij naar de stad Paramaribo te gaan. Hier voelde hij zich in 't begin wel erg verlegen, zoo ellendig en in lompen gehuld tusschen al de „deftige menschen” daar. Hij durfde eerst niet te bedelen en

leed grooten nood. Maar toen zocht hij naar den waterkant, waar de vruchten aangevoerd, verhandeld en verscheept werden. Hier was tenminste altijd wel een banaan te krijgen om den ergsten honger te stillen. Hier had hij ook des nachts 'n dak boven zijn hoofd, want hij ging tusschen de menschen in liggen, die 's avonds met hun produkten komen en in de markthal blijven slapen, ten einde vroeg in den ochtend op de markt te kunnen zijn. Niemand vroeg, wie hij was. Dat ging hun niets aan. Ze dachten zeker, dat hij bij een boot behoorde. Dikwijls deed hij dan, als of hij sliep. Maar hij sliep niet. Hij lag te kijken, hoe deze „rijke menschen“ centen uit hun lendendoek namen en brood gingen koopen, dat ze zaten te eten, voordat zij gingen slapen. Hij had kunnen schreien van verlangen naar zoo iets heerlijks als een stukje brood. Zelden in zijn leven had hij het gehad. Maar toen zijn vader leefde, was het wel eens gebeurd. En dat had hij nooit vergeten. Nu had hij wel aan de menschen zijn grooten, grooten nood kunnen vertellen en om een stukje brood vragen. Misschien zou deze of gene zich wel over hem ontfermd en hem een stukje brood gegeven hebben. Maar het leven en het lijden hadden hem schuw gemaakt, en hij praatte haast nooit. Velen zouden hem ook afgewezen hebben, misschien met harde woorden. Want het staat bij hen vast, dat niemand zonder schuld lijdt. De goden vergissen zich nooit.

Maar het verlangen naar brood en lekkerder eten werd bij hem zoo sterk, dat hij zich niet meer kon bedwingen. Hij lag te loeren, totdat de menschen naast hem sliepen. Voorzichtig kroop hij dan bij hen en zocht in hun zakken en doeken naar geld of brood, en als hij iets vond, sloop hij weg met zijn buit naar een andere plaats. Dat bracht wel meer op dan bedelen, maar het was ook gevaarlijker. Een paar keeren reeds hadden ze hem erbij gepakt en hadden hem zulk een geweldig pak slaag gegeven, dat hij zich een paar dagen haast niet had kunnen verroeren. Dan waagde hij het voor een tijdje niet meer, totdat hij weer zoo'n honger had, dat het hem niet meer schelen kon, wat er van komen zou. Langzamerhand kreeg hij er ook meer oefening in, werd sluwer en voorzichtig. En elken nacht als het donker was geworden, waren

er twee oogen in de markthal, die als twee groene oogen van een slang op en neer, heen en weer gingen en naar een prooi zochten.

Arme Bispath, het zware lot van zijn leven maakte hem langzamerhand tot een gevaarlijken dief. En wie weet, wat van hem geworden zou zijn, als God niet ingegrepen had, en het ongelukkige ventje had geholpen.

Op een morgen stond Bispath niet meer op. Hij had koorts. Zijn lichaam gloeide en zijn tong brandde. Al zijn ledematen deden hem pijn, alsof hij geradbraakt was. Er kwam een agent van politie langs en zag hem daar liggen, informeerde naar hem, maar niemand kon eenige inlichtingen omtrent den zieken knaap geven. „Waar wonen je ouders?” vroeg de agent hem. Hij schudde zijn hoofd en zei met zwakke stem: „Ik heb geen ouders.” „Waar woon jij dan?” vroeg de agent verder. „Ik heb geen thuis,” fluisterde hij. Toen liet de agent hem naar het hospitaal brengen, waar hij voor het eerst in zijn leven op een bed kwam te liggen en goed en liefdevol verzorgd werd. De dokter zag direkt, dat hij een prooi van de mijnwormen was geworden, en dat het hoog tijd was om in te grijpen, zou zijn leven nog worden behouden. Vele duizenden van deze bloedzuigende wormpjes hadden zich in zijn inwendige organen vastgehaakt, en hij was veel te zwak om een gewone kuur te kunnen doorstaan. Heel voorzichtig ging men daarom met hem te werk. En de goede verpleging en de uitnemende behandeling van den dokter werden gezegend. Langzamerhand week het gevaar. Toen hij weer een beetje beter was, verzocht de agent-generaal voor de Immigratie aan zendeling Legène, Bispath te willen opnemen in het Kinderhuis. Gelukkig, er was plaats!

Wat zag hij er vreeselijk uit, dat arme ventje, toen de zendeling hem in het koelie-depôt afhaalde, waar hij op een brits uitgestrekt lag. Toen zijn naam genoemd werd, stond hij langzaam op en keek den zendeling met zijn door gal geelgeverfde oogen aan. Angstig was zijn blik. Zijn gelaatskleur was geelwit en zijn tong wit als melk. Langzaam bewoog hij zich met zijn opgezwollen ledematen. Hoe dicht bij den dood was hij geweest, voordat uitredding kwam!

Nu was het oogenblik gekomen, waarop hij weereen thuis zou krijgen, waar een bed voor den nacht op hem stond te wachten, waar hij aan een gedekte tafel kon gaan zitten, en waar helpende handen heproeven zouden, hem van zijn kwaal te genezen. Wat een heerlijkheid voor zoo'n armen wees.

„Bispath,” zei mijnheer Legêne, „ik ben gekomen om je te halen. Nu kom je bij ons, waar veel andere kinderen ook zijn, en een nieuw, gelukkig leven gaat voor je beginnen.”

Hij keek den zendeling met verhaasde oogen aan, alsof het onmogelijk was, in zoo iets te gelooven. Dat iemand hem zou opnemen, dat iemand hem gelukkig zou willen maken, zou dat mogelijk zijn?

Toen kwam de vraag, die hem aldoor had bezig gehouden, de allerdiepste verzuchting van dezen armen, zieken, verloopen, verlaten en ongelukkigen knaap: „Sahlb, krijg ik daar ook brood?”

„Ja, mijn jongen,” antwoordde de zendeling, „zooveel als je eten kunt en wilt.”

Nauwelijks had hij dit gezegd, of Bispath viel hem om den hals en pakte hem zóó stevig vast, alsof hij zeggen wilde: Ik laat je niet meer los, nu je dit heerlijk woord — brood zoo veel je eten kunt en wilt — gesproken hebt.

Toen nam de zendeling wat geld uit zijn zak, liet brood halen en zeide: „Laat mij eens zien, hoeveel je wel eten kunt.”

Wat genoot onze Bispath! Ja, met dien mijnheer ging hij graag meel. Daar zou hij 't goed hebben!

Zoo kwam hij dan naar Alkmaar. Maar het ging niet zoo goed, als de zendeling en zijn vrouw gehoopt hadden, noch met zijn lichamelijke, noch met zijn geestelijke genezing. Ofschoon hij alles kreeg, wat hij noodig had, stond hij in den nacht op, brak de kastjes en laatjes van de anderen open, onderzocht hun kleeven en bedden en stal hun centen. In school deed hij eveneens. Hierom werd hij verscheidene malen naar huis gezonden. Het was echter heel duidelijk te zien, dat het een ziekelijke neiging was. Hij stal n.l. geheel zonder zin en doel en werd daarbij bijna altijd gevat.

Met zijn gezondheid ging het ook niet goed. Telkens moest

hij een kuur maken, doch vergeefs. Bij ieder onderzoek bleek, dat hij die akelige wormen nog niet kwijt was.

Toen kwam de dag, dat Bispath ging liggen, om niet zoo spoedig weer op te staan, ook niet om te stelen. De dokter schudde zijn hoofd en zeide, dat men voorloopig zijn lichaam met rust moest laten, daar het te zwak was om nog meer kuren door te maken.

Veel had hij nooit gesproken. Nu sprak hij echter heelemaal niet meer. Hij lag maar stil in de lucht te staren. Wat zou er toch in zijn hart zijn omgegaan? Hij had al zoo veel verdriet gehad en al zooveel ellende doorstaan! Zeker lag hij daarover te peinzen. Dacht hij misschien ook over 't geen hij in het Kinderhuis geleerd had; van den Vader in den Hemel en van Jezus Christus, onzen Heiland? Peinsde hij soms over de heerlijkheid van den hemel en groeide daar stilletjes in zijn hart het verlangen om dáár te mogen zijn, waar geen ellende en geen zonde meer is? Wie weet!

Bispath zelf sprak er niet over.

Hij peinsde maar en zweeg.

Zoo lag hij ziek, weken, maanden.

Toen kwam gelukkig ook de genezing.

Heel langzaam aan, o zoo traag, kwam de gezondheid terug. Maar ze kwam.

Bispaths lichaam, dat vele jaren lang zoo veel geleden en ontbeerd had, kreeg nieuwe krachten. Hij fleurde heelemaal op. Maar 't duurde o, zoo lang.

De mijnwormen waren weg. De dokter vond, dat Bispath aan den dood was ontsnapt, doch hij was zeer, zeer dicht bij 't graf geweest.

Toen begon er voor den jongen een nieuw leven. Toen kon hij pas genieten van het geluk, dat hij nu zoo'n goed en vriendelijk tehuis had.

In zijn ziekte had hij de groote liefde gezien, waarmee de zendeling en mevrouw voor hem zorgden, dag en nacht.

Dat was iets vreemds, iets heerlijks voor hem geweest.

Dat maakte hem zoo dankbaar.

Bispath werd een echt gelukkige, vroolijke jongen.

Eenigen tijd ging hij naar school, waar hij goed zijn best deed.

Toen hij gedoopt werd kreeg hij een nieuwen naam, een moeilijken naam!

Masihpigare werd hij genoemd!

Dat beteekent: „De geliefde des Heeren.”

Dat wil de vroolijke Bispath werkelijk graag zijn.

Thans helpt hij in het Kinderhuis bij het kweeken der groenten en vruchten in den tuin.

En telkens, als de zendeling hem uit volle borst hoort zingen en fluiten onder het tuinwerk, dankt hij in zijn hart God in den hemel, dat hij een vader voor dezen jongen mag zijn en bidt hij tevens, dat er in het Kinderhuis nog vele Hindoe-kindertjes gebracht mogen worden bij den Grooten Kindervriend.

P. M. LEGÈNE.

AANTEKENINGEN.

1. De Britsch-Indiërs.

Wanneer het contract van een koelie was afgelopen, kon hij of het contract vernieuwen of kosteloos naar Br.-Indië teruggebracht worden, of wanneer hij afzag van dit recht, *f*100 krijgen plus een stuk domein-grond ($\pm 1\frac{1}{2}$ H.A.) in huur, om een landbouwbedrijf te beginnen. De meesten maakten van het laatste gebruik, zoodat men overal in de koloniën vestigingen van Br.-Indiërs vindt. Gewoonlijk noemt men hen nog koelies. Ze zijn erg zuinig en verscheidenen hebben 't dan ook tot welvaart gebracht. Ook vindt men reeds Br.-Indiërs als ambtenaren op de regeeringsbureaux en als onderwijzers op de scholen.

Men leze het werk van Dr. M. van Blankenstein: „Suriname”.

2. De mijnwormziekte.

Bijna alle arbeiders op de plantage lijden er aan.

De mijnwormen zijn kleine diertjes, die in de ingewanden leven. Ze doorboren den binnenwand der darmen en voeden zich dan met het bloed. Gevolg: hevige bloedarmoede.

De mijnwormen leggen duizenden eieren in het lichaam van den mensch. Met de uitwerpselen komen die naar buiten.

„In het vochtige duister tusschen het hooge gras ontwikkelen de eieren zich tot larven, die door de huid van de barvoets gaande bevolking de bloedbaan en vandaar uit de ingewanden bereiken. Een afdoende beveiliging zou dus zijn een streng gebruik van latrines (privaten) en vooral ook het dragen van schoeisel.”

(Dr. Blankenstein: Suriname).

3. Politieagenten te Paramaribo:

Bijna zonder uitzondering *creolen*.

4. Het Hindoeïsme een lokale godsdienst.

In het godsdienstig leven der Hindoe's nemen de openbare tempelgebouwen een voornamelijk plaats in. Er zijn plaatsen van bijzondere heiligheid, waarheen men bedevaarten en pelgrimstochten onderneemt.

Zoo zijn bijv. heilig de twee steden Benares en Poeri en de rivier de Ganges.

I. Benares is met heel de omgeving heilig, omdat er de tempel van Siwa staat, en Poeri is heilig wegens den tempel van Vishnoe.

De Hindoe getroost zich soms jaren lang ontberingen om de kosten voor de reis en de offers aan de goden te bestrijden. Ook onderweg lijdt hij met blijdschap gebrek en ongemak.

Komt de heilige stad in 't gezicht, dan kust hij in vervoering het stof. — Hij juicht, als hij de plaats bereikt, bij het Sagoreiland, waar de heilige wateren van den Ganges zich vermengen met de golven van den oceaan.

Ter gelegenheid van de pelgrimstochten en bedevaarten worden groote feesten in en bij de tempels gehouden.

II. De Ganges. Volgens den Hindoe zal zijn ziel na den dood ellendig omzwerven, als hij niet sterft aan den oever van den Ganges of aan een andere heilige rivier; daar moet zijn lijk worden verbrand en de asch ten deele in den stroom geworpen worden. Stervenden worden dan ook aan de oevers van de rivier in de open lucht neergelegd. Langs den rivierkant vindt men daarvoor rijen stoepen of banken en eenvoudige houten loodsjes, waar de stervenden kunnen liggen. Enkele minuten voordat men den dood tegemoet ziet, wordt de ongelukkige aan den rand van 't water gebracht en in den stroom geheel of gedeeltelijk ingedompeld.

Armen sleepen zich, als zij hun einde voelen naderen er heen, en laten zich in den stroom vallen. Hun lijken drijven naar den Oceaan.

5. De redactie heeft het verhaal van den heer Legèze uit den Ien in den 3en persoon overgebracht.